SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

No. 26. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 9, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 9-го ЛЮТОГО 1990 Ч. 26 РІК XCVII

ВИМАГАЮТЬ ЗВІЛЬНЕННЯ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

Київ (ПС УГС). — Всеукраїнська Координаційна Рада УГС в січні цього року звернулася до урядів та громадськости країн — сигнаторів Гельсінкських угод із закликом розгорнути широку кампанію за звільнення усіх політв'язнів у СССР. З такою ж заявою звернулося і Всеукраїнське Товариство Репресованих.

У листах-зверненнях до урядів країн — сигнаторів Гельсінкських угод особливу увагу звернено на важкий стан українців Богдана Климчака, Едуарда Крицького, Володимира Савченка, Вячеслава Михайлечка; жидів Леоніда Лубмана та Михайла Казачкова; росіянина Валерія Смірнова.

ВКР УГС висловила рішучий протест проти фальшивих тверджень і заяв представників КҐБ, що в СССР вже нібито немає політв'язнів.

Члени Всеукраїнського Товариства Репресованих звернулися також до прокурора Херсонської області з листом, у якому вимагають звільнити В. Савченка і В. Михайлечка, яких протягом багатьох років катують в психіятричній лікарні за таємною вказівкою КҐБ.

Працівники КҐБ за допомогою місцевих властей продовжують переслідувати недавно звільненого із концтаборів Павла Кампова, який проживає тепер в Закарпатській області й терпить велику скруту.

Військова газета „заговорила" українською мовою

Київ. — Під таким заголовком газета „Молодь України" надрукувала у числі з 27-го січня коротку, але дуже промовисту інформацію про те, що газета Червономорської Прикарпатської військової округи „Слава Родіни", під рубрикою „Вчимося розмовляти по-українськи", розпочала публікацію російсько-українського розмовника, складеного на основі загальновживаної лексики з позначенням вимови слів.

Використовуючи його, — пише згадана газета, — воїни зможуть поширити спілкування з місцевим населенням, легше адоптуватись у багатонаціональних колективах частин і підрозділів. Окружна газета недавно почала випуск тематичних чисел українською мовою. Розмовник — ще один її внесок у реалізацію республіканського закону про мови, яким українській мові надано статус державної, на території УССР, — пише в кінці інформації совєтська військова газета.

Р. Шифтер відвідав московську головну квартиру КҐБ

Вашінгтон. — Як повідомляє московський кореспондент газети „Вашінгтон Пост" Дон Обердорфер, заступник державного секретаря ЗСА у справах прав людини Ричард Шифтер відвідав московську головну квартиру КҐБ. Його прийняв заступник голови КҐБ Володимир Пирожков.

Під час двогодинної зустрічі Пирожков повідомив американця, що КҐБ переглядає „сотні тисяч" старих справ з метою реабілітації незаконно засуджених. Після зустрічі Р. Шифтер заявив, що на нього зробила велике враження „та серйозність, з якою керівництво КҐБ підтримує процес реформ", однак американець зауважив Пирожкову, що чиновники на місцях, які мають справу безпосередньо з людьми, погано сприймають ліберальні нововведення. „Я навів йому стару російську приповідку, що Бог високо, а цар — далеко", — сказав Шифтер. Пирожков погодився з зауваженням і підтвердив, що така проблема існує, але заявив, що новим співробітникам КҐБ читають лекції про колишні зловживання владою, щоб не допустити їх повторення і забезпечити дотримання громадянських прав.

Пирожков заявив, що в КҐБ запроваджені нові правила, які зводять до мінімуму вмішування в приватне життя громадян. Для встановлення підслуховуючої апаратури тепер необхідна письмова санкція вищого керівництва КҐБ. Пирожков твердив, що такі заходи застосовуються тепер переважно для боротьби з організованою злочинністю.

Він скаржився, що багато громадян не мають поняття про свої права і тому не в стані відстоювати їх, коли вони бачать порушення з боку правоохоронних органів. „Він не робив ніяких спроб обілити зловживання, які мали місце в минулому і навів цілий ряд сучасних інцидентів", — сказав Шифтер.

Пирожков повідомив, що його мама була заарештована НКВД, а дядька розстріляли. Він заявив, що нині його відомство цілком і повністю підтримує перебудову, на яку Пирожков покладає великі надії.

Дж. Бейкер обіцяє допомогу для Чехо-Словаччини

Прага, Чехо-Словаччина. — Державний секретар З'єднаних Стейтів Америки Джеймс Бейкер, який по дорозі до Москви зупинився на два дні у Празі, щоб особисто познайомитись там з президентом Вацлавом Гавелем та іншими теперішніми керівниками, обіцяв збільшення економічної допомоги для Чехо-Словаччини, рівномірної з допомогою, яку ЗСА дали для Мадярщини і Польщі.

Дж. Бейкер, в товаристві амбасадора ЗСА до Чехо-Словаччини Ширлі Темпл Блек й інших його найближчих співробітників у подорожі на Схід, склав офіційну візиту президентові В.Гавелеві і відбув з ним довшу розмову. Прилюдно державний секретар з'ясував представникам уряду теперішню політику Адміністрації президента Джорджа Буша у відношенні до країн Центральної і Східньої Европи в обличчі революційних перемін, які наступили недавно та висловив надію, що також Совєтський Союз буде продовжувати йти в напрямі повної демократизації та збільшених свобід для республік. Крім того Бейкер пояснив проблеми інтеграції деяких східньоевропейських країн в економічну систему европейської спільноти й перехід від революційних процесів до повної демократичної системи, що дасть тим народам право членства в Міжнародному банку та інших економічних програмах.

Копію промови Бейкера отримали кореспонденти і засоби масової інформації і вона мала бути опублікована в середу, 7-го лютого, тобто після від'їзду державного секретря до Москви. У промові Бейкер дає свої поради народам Центральної і Східньої Европи як вони, без труднощів і великих економічних страт, можуть зформувати в себе демократичні структури, які дадуть їм право і нагоду скористати з багатьох економічних програм і програм відбудови, призначених для індустріяльних слабих країн.

(Закінчення на стор. 3)

ВШАНУЮТЬ ПАМ'ЯТЬ ПАТРІЯРХА

Нюарк, Н.Дж. — Заходом управи Відділу Українського Патріярхального Товариства відбудеться святочне відзначення народження св. п. Патріярха Йосифа та його приїзду до Риму в лютому 1963 року із 18-літньої московської неволі, в неділюк, 11-го лютого, о год. 4-ій по полудні в церковній залі Української Католицької парафії, 719 Сенфорд аве., Нюарк, Н. Дж. В програмі, між іншим, передбачена доповідь професора Ратгерського університету д-ра Івана Головінського і виступ ансамблю бандуристів „Гомін".

Західньоевропейські країни схвалюють пропозиції Дж. Буша

Париж. — В загальному офіційні представники західньоевропейських урядів схвалюють і погоджуються з пропозиціями президента З'єднаних Стейтів Америки Джорджа Буша, висловлених ним під час річного звідомлення про стан Унії на спільній сесії Конгресу, з участю членів Уряду і запрошених гостей в середу, 31-го січня.

Військові аналітики в Західній Европі також позитивно оцінили реалістичні пропозиції Дж. Буша про зменшення совєтських військ і зброї в країнах Східньої і Центральної Европи, потягнення, якого не можна уникнути у зв'язку з перемінами у східньоевропейських країнах і перебудовою цілої політичної системи. Наприклад, в багатьох країнах Східньої Европи комуністичні партії вже цілковито втратили контролю і владу, а деякі самоліквідувалися, створили, або є у процесі створення соціял-демократичних партій та достосовуються до західніх демократичних державних систем.

Канцлер західньонімецького уряду Гельмут Коль назвав пропозиції президента Дж. Буша вершком основних перемін в новій структурі Европи. Генеральний секретар Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО) Манфред Вернер заявив, що в Европі існує майже стовідсоткова підтримка пропозиції ЗСА відносно зменшення війська і зброї. У Франції міністер закордонних справ Роланд Дамас підкреслив, „що усі ми тут задоволені становищем Уряду ЗСА, яке знайшло загальне схвалення і підтримку". Також президент Франції Франсуа Міттеран, якого повідомили телефоном про пропозиції Дж. Буша, заявив, що він зараз говоритиме по телефоні з Президентом ЗСА, щоб таким способом дати йому повну моральну підтримку у його заходах.

Менші членські країни НАТО — Бельгія, Голляндія, Норвегія — також позитивно висловилися про зменшення війська тимбільше, що пропозиція Буша була підтримана генеральним секретарем ЦК КПСС і президентом СССР Міхаїлом Горбачовим, як про це повідомили американські урядові чинники і засоби масової інформації.

Загальне позитивне схвалення пропозиція знайшла в західньонімецькому парляменті, а також у Великобританії, яка тісно співпрацює з ЗСА в кожному відношенні. Правда, представники уряду прем'єр-міністра Маргарет Тачер заявили, що зменшення альянтських військ в НАТО залежатиме від дальшого демократичного розвитку у Східній Европі і в самому СССР в найближчому майбутньому. Багато европейських спеціялістів заявили, що пропозиція матиме позитивний вплив на вислід Віденських розмов.

Тепер СССР втримує в Европі 565,000 війська та кільканадцять тисяч танків різного типу, ЗСА втримують 305,000 вояків. Дж. Буш пропонує скоротити в Центральній і Східній Европі на 196,000 вояків і 30,000 в іншій частині Европи. Тоді кожна зі сторін, НАТО і Варшавський Пакт, матимуть по 275,000 вояків. Ендру Данкан, представник Лондонського міжнародного інституту для стратегічних студій каже, що в обличчі цього Москва ледве чи зможе сповнити усі обіцянки для Мадярщини і Чехо-Словаччини.

Опубліковано повість Р. Володимира п.з. „Манівцями"

Буенос-Айрес, Аргентина. — Минулого року, тут з Видавництва Юліяна Середяка, появилася повість із сучасного побуту в Америці Р. Володимира п. з. „Манівцями".

Це 247-сторінкова книжка, і як сам автор її окреслює, — це „реалістична розповідь про життя на еміграції української родини Радомира й Софії Прісних, що з допусту долі, опинились у суспільному відокремленні й зусильно намагаться знайти зв'язок з рідною спільнотою".

В. Володимир, крім останньовиданої книжки, є автором таких творів, як: „Палкі серця" — чотири збірки поетичних творів, 1964, „Поезія в перекладах", 1970 „Височій, життя!", збірка поезій, 1970, „Прапори думки" — збірка поезій, 1970, „Простір і воля" — нариси з мандрівок, 1972, „Сучасний вертеп" — драматичні твори, 1973, „Нація на світанку" — роман, 2 томи, 1973, 1979, „Прощай, минуле!" — повість, 1977, „До блакитних вершин" — історія Української Академічної гімназії у Львові, 1981, „Андрій Первозванний" — історична повість 1984, та готується ще до друку історична повість із буття наших предків п'ять століть до Різдва Христа, п. з. „Тиверська провесна".

Цю книжку ціною 12 дол., як і всі вище подані твори, можна придбати, звернувшись на таку адресу: Roman V. Kuchar, 2402 Canal Blvd., Hays, Kan.

СОВЄТСЬКІ КЕРІВНИКИ ПІДТРИМАЛИ УСІ ПРОПОЗИЦІЇ М. ҐОРБАЧОВА

Москва. — Не зважаючи на всякі спекуляції, здогади і пересуди та гострий виступ прихильників твердого ядра в Компартії, більшість членів Центрального Комітету КПСС підтримали пропозиції генерального секретаря і президента Міхаїла Ґорбачова про введення багатопартійної системи в Совєтському Союзі, ліквідацію шостої статті в конституції СССР про позбавлення монополії для Комуністичної партії.

Очевидно, згадані пропозиції мусять бути потверджені на З'їзді КПСС, який, правдоподібно, відбудеться скоріше, ніж передбачалося, може навіть у другій половині червня цього року. Немає однак багато таких совєтських аналітиків, які б сумнівались у потвердження постанов ЦК КПСС, які наступили у висліді трьохденного пленуму членів Центрального Комітету і завзятої боротьби в середині совєтської верхівки у якій не всі керівні члени ЦК погоджувались з пропозиціями М. Ґорбачова, перестерігаючи зібраних перед занепадом Комуністичної партії і загальним внутрішнім хаосом на усіх відтинках життя. Речником опозиції, як і перед тим, був Єгор Лігачов, на виступи якого орієнтувались також інші прихильники консервативної лінії і противники перебудови та демократизації суспільства.

Згідно з інформацією совєтських і західніх засобів масової інформації, більшість членів ЦК КПСС підтримали М. Ґорбачова і його пропозиції про дальші зміни в СССР, достосовуючи їх до змін, які вже наступили в країнах Центральної і Східньої Европи.

Спеціяльні комісії на пленумі застановлялися також над поширенням влади президента СССР, який, після прийняття усіх постанов, мав би бути вибраний. Ніхто однак не сумнівається, що першим президентом у зміненій ситуації буде М. Ґорбачов. Найбільш болючою справою для прихильників твердої лінії було добровільно відмовлятися від монополії, тобто від диктаторської системи, у якій вони почувалися дуже добре, були упривілейованою частиною суспільства, від яких залежало життя, або смерть кожного громадянина. Тепер, у системі західнього стилю, де будуть діяти також інші політичні партії і де державні справи вже не можна буде вирішувати за закритими дверима, комуністичні лідери будуть змушені змагатися за владу з іншими партіями, що не буде легко в атмосфері загальної ненависти до Комуністичної партії і спаду престижу комуністичних партій в цілому світі.

Александер Н. Яковлєв, один з найближчих дорадників М. Ґорбачова заявив після закінчення пленуму ЦК КПСС, що „суспільство само вирішить тепер чи наші пропозиції є добрі чи злі". Яковлєва взагалі вважають головним архітектом перемін, включно до останніх пропозицій Ґорбачова. Політичні спостерігачі кажуть, що він далекозорий політик, який один з перших побачив загрозу для Комуністичної партії, якщо не ввести своєчасних змін і не приспішити процес перебудови. Він, Яковлєв, радить опозиції не поспішати з формуванням політичних партій базованих на ненависті до комунізму чи непогодженості з практикою комуністичного керівництва в минулому. „Одним словом Яковлєв, годину після закінчення історичного пленуму ЦК КПСС, намагається сказати, що нам можна, а чого не можна робити", заявили прихильники багатопартійної системи і демократизації. „Нарід скаже своїми голосами хто має залишитися в керівництві, а хто мусить відійти, враховуючи своє чорне минуле", — заявив один з керівників соціял-демократичного згуртовання, яке напевно перетвориться незабаром у політичну партію.

Не сказано, на жаль, на пленумі про дальшу ролю КҐБ і спеціяльних частин репресивної машини, яка особливо зненавиджена в народі і тому слушно деякі західні політичні спостерігачі дораджують обережно оцінювати московські рішення.

У СВІТІ

ЕВРОПЕЙСЬКА СПІЛЬНОТА є згідна допомогти Східній Німеччині, Чехо-Словаччині, Болгарії, Румунії та Югославії способом допоміжних програм головних індустріяльних країн, які вже почали діяти в Польщі та Мадярщині. Европейська рада, що складається з міністрів закордонних справ 12-ох країн — членів Европейської спільноти, підкреслила й те, що всяка допомога буде узалежнюватися від зобов'язань даної отримуючої країни до справ таких, як людські права, демократизація та пошанування приватних підприємств. Нові отримувачі допоміжної програми будуть затверджені на засіданні 24-ох індустріяльних країн, що відбудеться в Брюсселі 24-го лютого.

ГРЕЦІЯ ТА БОЛГАРІЯ обидві православні християнські країни зі значними поселеннями турецьких мусулманів, творять спільну стратегію проти Туреччини, яка включатиме також і військову співпрацю. Західні дипломати в Атенах, столиці Греції, стверджують, що тут і у Софії, столиці Болгарії, зростає занепокоєння у державних колах чим раз частішими заворушеннями серед турецьких меншин в обидвох країнах, а це приведе до того, що Греція та Болгарія стануть союзниками та створять „оборонну лінію" проти розповсюдження фундаментального мусулманства в Европі. Ці клопоти значно зросли після того, як у північносхідній Греції дійшло до кривавих сутичок між грецькими християнами та турецькими мусулманами, які закінчилися смертю одного грека та кількома пораненнями з обидвох сторін. Це перші такі сутички в країнах НАТО.

АНАЛІТИКИ ТА ЗАХІДНІ дипломати твердять, що з уваги на значно запізнені совєтські транспорти пшениці до Куби, уряд президента Фіделя Кастра був змушений зменшити приділи хліба та підвищити ціни на інші харчові продукти. Куба все ж таки признається, що вона також не вислала всієї обіцяної кількости цитрусових овочів до Совєтського Союзу, а тим самим причинилася до вже й так широких браків харчових продуктів у СССР. Обидві країни головну вину складають на брак відповідного транспорту для постачання, бо саме це й є причиною сповільнення торгівлі між обидвома країнами. Одначе знавці кубинських справ мають сумніви, що це є справжньою причиною цього конфлікту. Бо Куба, яка дістає 5 біл. дол. річно допомоги від СССР, устами свого вождя Ф. Кастра виступила з гострою критикоюк проти змін М. Ґорбачова і деякі з цих аналітиків твердять, що це є відплата Ґорбачова.

ГАЗЕТА „ТРУД" ПОВІДОМИЛА, що у сибірському місті Свєрдловськ провідник Комуністичної партії зрезиґнував зі свого посту. Причиною його резиґнації були зростаючі обурення на дії обласних і місцевих партійних діячів. Резиґнацію Леоніда Ф. Бобикіна проголошено в понеділок, 5-го лютого, на окружних зборах партійних активістів, де його обвинувачено у блькуванні перебудови.

ШУКАЮЧИ РОЗВ'ЯЗКИ для зруйнованої економіки Східньої Німеччини, канцлер Західньої Німеччини Гельмут Коль у вівторок, 6-го лютого, запропонував негайні переговори в справі створення одної грошевої валюти для обидвох Німеччин. Пропозиція канцлера Коля щоби Східня Німеччина якнайскорше прийняла західньо-німеьку марку є для того, щоби громадяни Східньої Німеччини мали більше довір'я до їхньої економіки. Він уважає, що тоді економіка Східньої Німеччини увіллється в сильну економіку Західньої Німеччини та в цей спосіб стане на власні ноги, а якщо така економічна злука заіснує то це вже буде й першим кроком до політичного об'єднання обидвох Німеччин. Найбільш маркантним явищем, що громадяни Східньої Німеччини не вірять в майбутність своєї країни є їхній постійний щоденний наплив до Західньої Німеччини, а це в свою чергу дуже вичерпує фонди уряду Західньої Німеччини, зокрема міністерства громадських послуг.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ ПЕРШИЙ ТРАНСПОРТ ЛІКІВ І ОДЯГУ В УКРАЇНУ

Нюарк, Н.Дж. — Як уже інформовано, українська католицька парафія св. Івана Хрестителя в Нюарку впродовж минулих двох тижнів перетворилася у своєрідний збірковий центр медикаментів, порошкованих харчів, одягу для дітей, забавок тощо, які будуть відтранспортовані літаком в Україну. Цю акцію переводить Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля, очолюваний проф. Тарасом Гунчаком, у співпраці з парафією, що її очолює молодий, енергійний о. Богдан Лукій, ЧНІ. Люди з різних місцевостей, навіть з інших стейтів, присилають прерізні речі, а місцеві парафіяни, — почавши від дітей до старших віком громадян, — пакують їх у великі картони з позначенням „Рух". В суботу, 10-го лютого, прилітає літак Аерофлоту на летовище Кеннеді в Ню Йорку і забере пакунки до Києва.

В руханковій залі св. Івана Хрестителя, парафіяни запопадливо і старанно сортують і пакують одяг, ліки, забавки для дітей для транспорту в Україну.

Якась щаслива дівчинка в Україні отримає цю ляльку з особистою дедикацією: „Будь здоровенька — цьом, Ніна (5 років)". Може ця лялька буде початком довготривалої дружби?

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ дав у вівторок, 6-го лютого, звіт про економічний розвиток країни. „Я впевнений, — заявив Президент, — що країна знаходиться в стадії економічного розквіту, плоди якого може використати для покращання життєвого рівня. Країна може вирішити проблеми, які стоять перед нею, та створити необмежені можливості для кожного". У звіті Дж. Буша говориться про те, що ріст економіки почався в 1982 році. „Однак ми не можемо зупинитися на тому, чого вже досягли у 80-ті роки, — підкреслив Президент. — Ми повинні намагатися досягти ще вищого рівня". У звіті вказано, що за період 1982-89 роки в Америці було створено 20 міл. нових робочих місць — це більше, як в Західній Европі та Японії взятих разом.

У ВІВТОРОК, 6-ГО ЛЮТОГО, президент Джордж Буш разом із своїми найближчими дорадниками, членами Ради крайової безпеки, вирушив на триденну поїздку по країні. Вони спостерігали за військовими маневрами у Форт Ирвін, Каліфорнія, відвідали Ліверморську крайову лябораторію та виступлять у штабі стратегічного летунства в Омазі, Небраска. Розповідаючи про поїздку президента Дж. Буша, пресовий секретар Білого Дому Марлин Фицвотер заявив кореспондентам: „Ще не прийшов час складати зброю. Ми маємо ще обов'язки перед нашими союзниками в НАТО та повинні виконати їх". На думку деяких кореспондентів ціллю поїздки Дж. Буша по військових базах є приготування президента до кампанії проти демократів у Конгресі, які наполягають на різкому зменшенні бюджету Пентагону. В свою чергу консервати сти наводять факти, які свідчать про те, що совєтська військова машина працює не зменшуючи темпів та продукуючи танки, літаки, артилерійські системи у такій кількості, яка повинна насторожити.

ВОЯКИ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ, які повернулися недавно з Панами з тілесними пораненнями, піддаються спеціяльному курсові превентивного лікування психічних стресів, таких як: візії страхіть, почуття провини, надзвичайна чутливість на звуки та дражливість. Довгий час Армія іґнорувала необхідність такого лікування і не признавала можливости довготривалих наслідків у психіці вояків. Психіятри стверджують, що симптоми психічного стресу — це нормальна реакція, але вони також можуть бути сигналом більш серйозного психічного захворювання. Цього разу лікування у Форт Брегг, П. Кар., перейде майже 6,000 вояків, які були поранені, а в інвазії до Панами взяла участь 27-тисячна армія.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник

... published daily except ... by the Ukrainian National Association ... Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Невідхильне з'єднання Німеччини

Проголошення свобідної комунікації між Східньою і Західньою Німеччиною та скасування берлінського муру автоматично заактуалізувало проблему з'єднання двох частин поділеної Німеччини. Зорганізований у Північно-Атлантійському бльоці (НАТО) західній демократичний світ поставився спершу до цієї можливости дуже обережно. Признаючи німцям право рішати про свою долю — всім було ясно, що такого діла не можна перевести через ніч. З'єднання Німеччини вимагає спершу позитивного полагодження політичних, економічних і військових справ. Формально діє Потсдамський мировий договір з 1945 року, за яким чотири альянти з Другої світової війни мають „право" контролювати обі частини Німеччини, — Америка, Великобританія і Франція зреклися таких „прав", СССР зберіг їх і виконував і виконує далі верховодницько-контрольну ролю у Східній Німеччині і Східньому Берліні. З усіх західніх лідерів французький президент Франсуа Міттеран був першим, який не мав застережень проти з'єднання Німеччини. Це знаменна подробиця для характеристики змінених відносин, бо ні одна країна не натерпілася так від німецького експансивного мілітаризму німців як Франція. Три воєнні окупації Парижу, у 1870, 1914 і 1940 роках залишили глибокий слід у французькій літературі. Але від часу замирення Франції з Німеччиною завдяки двом великим державним мужам в обох цих країнах — Шарля де Ґоля у Франції і Кондрада Аденауера в Німеччині, — обидва суспільства з їхньою високою культурою поклали крапку на минулому.

В останніх тижнях до Москви їздили і канцлер Західньої Німеччини Гельмут Коль і східньонімецький прем'єр Ганс Модров. Ґорбачов спершу заявив „що інше свобідна комунікація та що інше зміна державних кордонів" і поручав зберегти „стабілізацію, яка настала після Другої світової війни". Згодом він змінив дещо становище, признавши у принципі можливість німецького з'єднання. Коли у Німеччині, в її обох частинах цю зміну становища Ґорбачова інтерпретували, як його згоду — він завернув. Цілком так, як колишній царський вишкіл рекрутів: „шаг вперьод і шаг назад". Останнє становище СССР у цій справі, з'ясоване Ґорбачовим і його міністром закордонних справ Едуардом Шеварднадзе таке, що всі держави Европи плюс ЗСА і Канада повинні перевести в цій справі референдум.

Пропозиція цілком нісенітна. Вона коріниться ще в атмосфері Ялтинської конференції з 1945 року, коли-то Сталін рішив (а Рузвелт з ним погодився), що переможні у війні держави мають право рішати про долю всіх країн світу — не питаючи їхньої думки. Часи змінилися. Референдум чи пак плебісцит у країнах поза Німеччиною, який має вирішувати кровну проблему Німеччини, це абсурд, реально не до переведення. Канцлер Західньої Німеччини Гельмут Коль заявив: з'єднання Ґорбачов боїться, щоб не відродився німецький мілітаризм, який мовляв, коштував життя 18-ом мільйонам людей. Ґорбачов і його міністер „забули", що Другої світової війни не було би, якби совєтський міністер закордонних справ Вячеслав Молотов не підписав з гітлерським міністром Йоахімом Ріббентропом союзницького договору, який був для Гітлера „зеленим світлом" — розпочати війну. Совєтський Союз має все ще на території Східньої Німеччини 300,000 важко узброєних вояків. З цим фактом німці мусять рахуватися.

Уряд Джорджа Буша рішуче не погоджується з політикою Москви. У цій справі минулого тижня прибув до Вашінґтону міністер закордонних справ Західньої Німеччини Ганс Дітріх Ґеншнер, який мав двогодинну нараду з державним секретарем Джеймсом Бейкером. Обидва погодилися, що справа з'єднання Німеччини це справа німецького народу. Західня Німеччина не хоче виступати з НАТО і вимога Ґорбачова, щоби з'єднана Німеччина була „невтральна", щоби вона виступила з НАТО і не мала армії, — таке становище для німців і для членських держав НАТО несприйнятливе. 18-го березня ц.р. у Східній Німеччині мають відбутися вибори до парляменту. Західня преса одностайно сподівається, що комуністи програють, до влади прийдуть демократичні партії і що тоді можна буде легше розв'язувати цю проблему. Ґорбачов належить до породи росіян, які все ще панічно бояться якогось нападу. Але він завертає під натиском від народних мас. Німці хочуть з'єднатися і напевне обурені пляном, щоб про їх долю мали вирішувати інші країни. Не вирішуватиме і СССР. Ґорбачов тому п'ять років відкрив шлях для історичних змін, але ті історичні події перегнали його і тепер він до них старається достосуватись. Чи вдасться Ґорбачову його гра чи ні — на рішення німців немає впливу. Всьому світові ясно, що Німеччина з'єднається, що не НАТО перестане існувати, а — комунізм.

Наталя Осока

ПРО РОЗКОЛ В КПСС

У зв'язку з грунтовними змінами в країнах Східньої Европи, совєтська компартія особливо відчула себе слабосилою. Деякі партійні лідери вважають, що становище можна виправити реформою в середині партії. Інша частина їх, навпаки, схильна все вирішувати застійними і давно випробуваними методами. Вони стоять за керівну ролю партії, бо не хочуть втрачати свої привілеї.

В січні у Москві відбулася зустріч неформальних груп, які домагаються багатопартійної системи й ширшої демократизації суспільства. В зустрічі взяли участь 450 представників із 78 міст Совєтського Союзу. Були там і члени МДГ (Міжрегіональної депутатської групи), які також домагаються прискорення перебудовних процесів. Під час дискусії ректор вищої партійної школи Вячеслав Шостакович заявив, що комуністи протягом 1990 року повинні вирішити, чи готові вони до радикальної перебудови, і мусять виробити програму такої перебудови. На це депутат Верховної Ради СССР Аркадій Мурашов, який недавно оголосив про свій вихід із КПСС, сказав:

„Перебудова і навіть надії на будь-які зміни в партії — це ілюзія, якій не можна піддаватися. Сподіватися, що зміни прийдуть самі — значить втратити час, котрий можна використати для реальної праці. Партія — це злочинець і пробачити йому неможливо".

Сьогоднішня ситуація в КПСС виглядає так, що певна частина комуністів все ще тримається за марксистсько-ленінську ідеологію, друга частина їх вважає, що потрібен „соціялізм з людським обличчям", а треті переконані, що „відремонтувати реальний соціялізм" неможливо, як неможливо й повернутися до капіталізму. Має бути щось якісно зовсім нове, якась синтеза, щось дуже сучасне.

Комуністи-перебудовники вже не обмежуються викриттям сталінських злочинів, а почали дошукуватись до причин, які породили сталінізм. Ці пошуки привели їх і до Леніна.

Газета „Арґументи і Факти" ч. 2 за 1990 рік опублікувала інтерв'ю з доктором історичних наук В. Согріним, який сказав, що покладати всю відповідальність за утвердження казармового соціялізму тільки на Сталіна — значить дуже вузько трактувати цю проблему. Суспільствознавці, сказав він, першопричиною адміністративної системи вважають вчення Маркса і Леніна. Щоб дати справжню наукову оцінку будь-яким явищам, треба їх глибоко проаналізувати в контексті теоретичної системи та історичної епохи. Вирвані ж із цього контексту, вони втрачають своє справжнє значення і сенс їхній спотворюється. „Введення марксової моделі в чистому вигляді, — сказав Согрін, — означало насильство над історією. Сталін і здійснив це насильство, застосувавши вчення Маркса вищою мірою догматично, проігнорувавши цілий ряд перехідних етапів"...

На запитання, чи був Сталін марксистом, Согрін відповів, що „із надр марксизму" вийшли різні течії і одна з них сектантсько-догматична, якою й керувався Сталін.

Леніна Согрін ніби й захищає, пояснюючи, що він, мовляв, „став жертвою цитатницького підходу" до вчення Маркса, але водночас не може не погодитись, що саме Ленін і відстоював „надзвичайні заходи".

В. Согрін висловлюється досить обережно і відверто не називає комуністичний режим фашистським, але дає наукове пояснення тоталітаризмові й зазначає, що „аналоги його в реальному житті відшукати неважко". Хоч між сталінським і гітлерівським режимом були принципові відмінності, які основувались на різних формах власності та на різних соціяльних структурах, пояснює він, але і в СССР, і в Німеччині держава і вождь „підкорили собі все і всіх".

Безсумнівно, тут проводиться паралеля між комуністичним режимом і фашизмом. І в цьому немає нічого дивного, окрім факту, що про це заговорили самі комуністи і то на сторінках совєтської преси.

Комуністи-депутати вимагають публікації матеріялів Пленумів ЦК КПСС. Газета „Московские Новости" ч. 1 за 1990 рік опублікувала висловлювання комуністів на Пленумі, який було скликано для обговорення рішення компартії Литви. Скажімо, Міхаїл Ульянов тоді сказав, що дехто ще й досі вважає Пленум ЦК КПСС „тією інстанцією, котрій дозволено вирішувати долю країни", а закритість цьому сприяє. „Країні не можна диктувати свої рішення", — заявив він.

Інший промовець, Н. Травкін сказав, що коли вже партія конституційно затвердила за собою усі права на керування, то вона повинна мати не менше й обов'язків і мусить відповідати за все, що сталося під її керівництвом. Промовці вимагали, щоб усі дискусії, які відбудуться під час наступного Пленуму, тобто 5-6 січня 1990 року, були повністю опубліковані. Тільки тоді, на їх думку, народ побачить, що в партії є чималі сили, які варто підтримати.

Олександр Гельман заявив, що „за останні чотири роки в партії відбулися глибокі внутрішні розмежування", але нинішній склад ЦК не відображує їх. Гельман також рішуче виступив проти привілеїї на негласність в діяльності партії на всіх рівнях.

Представник реформістського крила, депутат Верховної Ради СССР Юрій Афанасьєв під час дискусії з неформалами заявив:

„Ми певні, що ніякі реформи в партії вже неможливі, єдиний шанс вижити для партії — це відійти від ленінської лінії, яка себе повністю скомпромітувала".

Микола Руденко

ЛИСТ В УКРАЇНУ

Роки й десятиліття володіють власними ознаками, але поміж ними немає чітких розмежувань, як, скажімо, на державних кордонах. Отож і в новому 1990 році нам іще не раз доведеться говорити про те, що ми вже чимало говорили в році попередньому.

Скажімо, така тема: партійно-державний апарат совєтської України — чи міняється його мислення перед виборами у місцеві й республіканські ради? Коли ж міняється, то як саме? Ну, звісно, не буде жодної помилки, якщо ми пошукаємо ілюстрацій до цієї теми в совєтській пресі наприкінці минулого року.

Ось ми надибуємо в „Радянській Україні" доволі характерне інтерв'ю начальника УКҐБ по Львівській області Малика. Мабуть, йому буде приємно, коли ми назовемо його генералом Маликом. Львівська область — це не якась там Мордовія, де республіканське управління КҐБ очолює полковник. Може, й образиться генерал Малик за таке співставлення — просто я хочу підкреслити власну поінформованість у справах субординації. Адже ж генерал Малик багато зробив для того, аби я (так само, як Вячеслав Чорновіл, Михайло Горинь, Ірина Калинець та багато інших політв'язнів) отримав змогу особисто познайомитися з мордовськими чекістами.

Але ж подумайте, люди добрі, до чого ж ми дожилися: генерал Малик мусить брати участь у виборах до Верховної Ради України на тих самих умовах, що й учорашні політв'язні! І ніби так воно складається, що переважна більшість колишніх в'язнів сумління буде обрана. А чи буде обраний генерал Малик? Нещодавно він мав стовідсоткові ґарантії, а нині жодних ґарантій немає. Отож і доводиться йому, горопашному, розводитись про високі „чесноти" чекістів — вони в Малика виглядають просто-таки сизокрилими голубами. Гуманісти, яких світ не бачив. А муки й смерть мільйонів невинних людей.

Що й казати, тут ми наштовхуємося на вельми неприємне для генерала питання. І, на жаль, його неможливо обминути. Як обминеш, коли все частіше й частіше люди віднаходять багатотисячні поховання тих, кого в підвалах ЧК, ҐПУ, НКВД, МҐБ ліквідовували пострілами в потилицю? Точнісінько так, як це робили нацисти в Бабиному ярy. Та й по всій Европі.

Тепер, дорогі земляки, дозвольте звернути вашу увагу на аргументи, які використовує Малик, щоб відмити від невинної крови свій генеральський мундир. Як добре відомо, на Нюрнберзькому процесі гітлерівські верховоди намагалися виправдати свої криваві дії тим що вони буцімто нічого не робили з власної волі — лишень виконували приписи тогочасного законодавства й накази фюрера. Хоч, як це дивно, але генерал Малик використовує ту ж саму аргументацію. Ось він каже (цитую): „Судові вироки 70-х — результат боротьби з інакомислячими не КДБ, а суспільно-політичної системи того часу".

Але ж так точно можна сказати і про судові вироки 30-50-их років — мовляв, не ҐПУ, не НКВД чи МҐБ, а „суспільно-політична система того часу". Отже чекісти не винні й ніколи не були винні в нелюдських злочинах — їхня справа виконувати директиви. Даруйте, чиї ж саме? У Малика це вийшло доволі простодушно: директиви політичної системи — тобто Комуністичної партії, бо згідно зі ст. 6 совєтської конституції саме вона стоїть у центрі політичної системи. Так там і мовиться. Дослівно.

Мабуть, Малик не хотів цього сказати — і все ж сказав. Ба, сказав навіть більше: політична система, на яку він посилається (і не безпідставно!) протягом семи десятиліть із нормальних людей виготовляла бездушних біороботів, котрі не повинні думати — їм це „не положено". Або як іронізував Маяковський: „Нам, товарищ, думать неча — пущай думают вожди".

І взагалі генерал Малик продемонстрував максимум простодушности: на його погляд, шкідливим елементом совєтського суспільства (в старій термінології — ворогами народу) є всі, хто пропонує (цитую) „ідею української незалежної держави, вимоги створити національні збройні сили, заклик легалізувати греко-католицьку церкву й інші". На думку Малика, проти цих людей належить неухильно боротися. І якщо надійде вказівка боротися методами 37-го року — він завжди напоготові.

Але ж невдовзі, як відо-

(Закінчення на стор. 3)

Посмертна виставка В. Гнатенка

В Українському Музеї в Ню Йорку, 17-го лютого ц.р., о год. 5-ій відкривається виставка творів Валерія Гнатенка (1947-1987), мистця з України, який помер на 40-му році життя. На виставці представлені твори, які охоплюють 20-річну творчу діяльність мистця і дають певну уяву про характер а і стилістику одеської та львівської малярських шкіл, в яких вчився мистець, та його творчу індивідуальність. Експоновано 93 твори, з них 22-олії, 14-темперне малярство та мішана техніка, 55-акварель, пастелів, рисунків олівцем, тушшю, санґіною.

Куратором виставки і автором тексту статті до каталогу, в якій детально і всебічно подана аналіза у творчості мистця є доктор мистецтвознавства — Ярослав Лешко і професор у Сміт коледжі. Автор біографічної статті — „Дружина мистця Стефанія Гнатенко". На 42-ох сторінках каталогу, разом з текстовою частиною, розміщені репродукції з творів мистця: 11-кольорових та 15-чорно-білих.

Валерій Гнатенко народився 16-го березня 1947 року в м. Рені на Дунаї. Дитинство провів на Басарабії. Мистецьку освіту отримав в Білогород-Дністровській художній школі, Одеському художньому училищі ім. Грекова та в Львівському інституті ужиткового та декоративного мистецтва. Працював художником-реставратором у Львівських міжобласних науковореставраційних художніх майстернях по реставрації станкового та монументального малярства. Протягом 1971-1976 років, разом з іншими мистцями, реставрував ряд історично-художніх пам'яток: Успенську церкву у Львові, іконостас роботи М. Сосенка у церкві св. Онуфрія (тепер там музей книгодрукування), іконостас церкви в селі Кути під Олеськом, розпис церкви Воздвиження Чесного Хреста та Юра у Дрогобичі, монументальний розпис в Ужгородському Замку, у Вірменському Соборі в Івано-Франківському, у Скиті Манявському, станковий живопис в Острозькому історико-архітектурному заповіднику та інші.

„Творчість В. Гнатенка тісно переплітається з його життєвими умовами, — пише у своїй статті Ярослав Лешко. — Його мистецтво має характер особистої перетрансформації завдань і малярських стилів, і тому воно ніколи не може бути легким для сприймання. Воно виринає не з потреби бути визнаним, подобатися публіці, а з необхідности творити і глибокого та впертого бажання жити. Життєстверджуюча сила, що виявляється у кожному періоді його творчости ніби закликає нас не зупинятися занадто над трагічними моментами його життя, а пишатися його досягненням".

Закінчивши Одеське художнє училище у 1971 році, В. Гнатенко одружується і переїздить до Львова. За порівняно короткий час він стає львів'янином, увійшовши в культурно-мистецьке середовище міста. З перших років життя у Львові збереглися акварельні малюнки, композиції, начерки, в яких художник експериментує, в пошуках стилю. З цього часу на виставці ескпонуються його праці: акварель „Львівський дощ" (1970 р.), „Акт" (1971 р.) ілюстрації до роману Павла Наніїва „Тричі продана" (1971 р.).

Ґалерія портретів, виконаних олією, пастеллю, аквареллю, олівцем — це ряд психологічних образів, різноманітних як у представленні характерів, так і в застосуванчі стилістичних засобів. До портрету Валерій ставився виняткова поважно. Спочатку добре вивчав натуру, а потім лише брався за пензель. Його твір „Портрет професора Туркевича" (пастель, 1972 р.) є тому яскравим підтвердженням. Він спостерігав професора за працею. І так малював. Обидва працювали і обмінювались думками. Ніхто не позував, ніхто прискіпливо не дивився на натуру. Характер і інтелект цієї людини емоційної, навіть експресивної і дали певні задачі, які художник з успіхом розв'язував, керуючись стилістичними засобами малярства.

У творчому доробку Валерія Гнатенка пейзаж займає провідне місце. Різні стилістичні підходи до природи, які можна спостерегти у творчості Валерія Гнатенка, є свідченням того, що для нього основним є не пошук стилю, а єдність уяви. Перш за все він акцентує свою увагу на культурі ставлення до кольору, до природи, відтворює в пейзажах характер місцевости, в деяких, таких як „Вершник" (1973 р.) символізує прагнення до світла, до сонця, до свободи. Останні його твори, привезені з села Либохора, що на Бойківщині, довершені як і в кольористичному, так і в композиційному пляні.

Натюрморти Валерія Гнатенка надзвичайно вишукані в кольорі, опрацьовані в деталях, свіжі і життєрадісні. Любив квіти, скло, кераміку, творив собі натуру сам, що було першим етапом його творчости, а потім щедро давав волю своїм естетичним уподобанням.

Гнатенко — мистець молодшого покоління: творчого покоління семидесятників. Це час апогею творчого застою у совєтському суспільстві. Офіційні спілки — розсадники антимистецтва і тому Валерій як і багато інших іґнорує принципово Спілку художників.

(Закінчення на стор. 3)

Андрій Качор

СОБОР СВ. ЮРА У ЛЬВОВІ

II.

Мистецьке оформлення собору св. Юра, над яким працювали різні, і в різний час, і в різних стилях, С. Фаб'янський, М. Смуглевич, Лука Долинський (1750-1824), уродженець Білої Церкви, М. Філевич, М. Осінчук та інші — це актуальна тема для наших мистців і архітектів, фахівців церковного мистецтва.

Замітним є, що храм св. Юра не має іконостасу в розумінні суцільної стіни, яка відділювала б пресбітерію від самої церкви. Зате бачимо, в абсиді головного вівтаря дві могутні кольони, зв'язані вгорі луком, над яким красується велика картина Христа-Архирея, внизу, поміж кольонами, маємо царські врата, по боках дияконські двері. Образи, що повинні творити іконостас розміщені по стінах пресбітерії і на боках вівтарної абсиди. Треба ще додати, що всі образи святоюрського „іконостасу" — це твори українського маляра Луки Долинського.

І ще одна деталь, якої не можна поминути, що з правого боку вівтарної арки був приміщений митрополичий престіл, в багряних опонах, з картиною Христа, що передає ключі Петрові, а на одному з чотирьох стовпів, що підпирають головну копулу, бачимо гарний, в рококовому стилі, амвон-проповідальницю, а проти амвону стояла статуя Папи Пія IX., сидячого на престолі. Чому поставлено цю статую Папи? Відповідь знаходимо в історії. У часі т.зв. „Весни народів" на митрополичому престолі і Львові сидів Михайло Левицький, який був покровителем „Головної Руської Ради", яка всі свої сесії відбувала в залі собору св. Юра, а в проводі Головної Руської Ради були його найближчі співробітники-священики з єпископом Г. Яхимовичем на чолі. Польська політична верхівка і царський уряд Московщини, уживали різних способів у австрійського цісаря і в Папи Пія IX щоб прикоротити громадсько-політичну працю українського духовенства в Галичині, а самого Митрополита за його українсько-громадську, не церковну, політику „покарати". І вони, тобто цісар і Папа Пій IX, прослідивши працю Митрополита, „покарали" Митрополита, а саме: австрійський цісар „за кару" іменував Митрополита вже 1848 року примасом Галичини — досі цю позицію займали тільки латинські архиєпископи — а Папа Пій IX також „за кару" креував 16-го червня 1856 року Митрополита Михайла Левицького кардиналом Римської Церкви. Чотириста років Українська Католицька Церква чекала на таке відзначення.

Але вертаймося до нашої теми. Згадуючи про храм св. Юра, треба було б ще, хоч коротко, згадати про митрополичу палату, про домашню каплицю Митрополита, про багатющий архів, бібліотеку і галерію картин у палаті. Я був двічі у цій палаті на авдієнції в Митрополита, але це не вистачає, шоб щось докладніше про ці скарби митрополичої палати сказати. Про це повинні заговорити священики, що постійно перебували на службі Митрополита Андрея Шептицького. Вони також повинні згадати про митрополичий парк, який був недоступний для широкої публіки, а в якому перебували всі галицькі митрополити в часі свого дозвілля.

У самому храмі, на стінах, були розміщені портрети всіх митрополитів. Як знаємо, Галицьку Митрополію відновлено в 1807 році, яка перебрала тоді на себе теж ролю Київської Митрополії. Першим Галицьким митрополитом, з осідком на Святоюрській Горі, був Антін Ангелович у роках 1807-1814. Відтак, після нього, на митрополичому престолі у Львові засідали: Михайло Левицький (1816-1858); Григорій Яхимович (1860-1863); Спиридіон Литвинович (1864-1869); Йосиф Сембратович (1870-1882); Сильвестер Сембратович (1885-1898); Юліян Сас-Куїловський (1899-1900); Андрій Шептицький (1900-1944) і Йосиф Сліпий від дня смерти Митрополита А. Шептицького в 1944 році до дня арештування, 11-го квітня 1945 року. А далі, після горезвісного „Собору" в 1946 році, собор св. Юра большевицька влада передала під „окупацію" Російської Православної Церкви.

Закінчуючи цю свою коротку „пригадку" про храм св. Юра у Львові, гадаю, що про нього повинні тепер написати дещо більше авторитетні знавці цього чудового храму. Я хотів тільки пригадати, що „Святоюрська Гора" та Собор св. Юра у Львові — це не тільки символи сили і росту Української Католицької Церкви, але також символи духової сили цілої Західньої України.

Там, у цьому храмі, пролунала перша проповідь українською народною мовою о. Маркіяна Шашкевича, ще перед знесенням панщини і перед появою „Русалки Дністрової", в 1836 році...

Звідси пролунали перші універсали і перші відозви до українського народу після знесення панщини в 1848 році нашого першого українського правління „Головної Руської Ради", що її очолював перемиський Владика, згодом галицький Митрополит, д-р Григор барон Яхимович і святоюрський крилошанин, пізніший холмський єпископ Михайло Куземський. Тут відбувалися всі засідання цього нашого першого правління. Тут відбувся наш перший Собор Руських (тобто українських) Учених в жовтні 1848 року.

Тут, під покровом святоюрських владик, виховуються перші кадри свідомого патріотичного духовенства, яке в другій половині минулого століття перебрало провід, майже у всій громадській, культурній і політичній праці Західньої України.

Про ролю храму св. Юра і його владик написано вже дуже багато, а треба писати ще більше. Статтю цю можемо закінчити коротким ствердженням, що його висловив д-р Г. Лужницький у своїй статті „Місто св. Юра" (диви збірник „Наш Львів") а саме: змінялася окупаційна влада на західньоукраїнських землях, змінялося місто, змінялися його вулиці, змінялися люди, але св. Юр, тобто собор св. Юра не змінявся, бо він свою життєву силу черпав з душі українського народу, за посередництвом українського боярства, міщанства та свідомішого селянства, які вступили в ряди дружинників святого Юра, приймаючи сан українського католицького священика.

Собор св. Юра та його владики завжди були свідомі своєї сили, своєї величі, а рівночасно свідомі своїх завдань і обов'язків супроти свого українського народу, виконуючи Боже післанництво служби для цього, віками переслідуваного, але все вірному Богові, народу. Вони спільно з народом переживали дні слави та часи найбільшого упадку. І тепер, в часі гласности і перебудови, в часі великих революційних змін в цілій Східній Европі, треба сподіватися, що Собор св. Юра, знову, як колись, заходами народу та вірного духовенства, стане тим, чим він і повинен бути в житті того ж народу, що хоче мати свою Українську Католицьку Церкву з українськими владиками, під покровом того ж самого св. Юра, що був патроном першої дерев'яної церкви на цій же Святоюрській Горі за володіння українського князя Льва у 1280 році.

Треба сподіватися, що Боже Провидіння, яке довгі століття берегло Українську Церкву перед нашими ворогами зі сходу і заходу, допоможе і тепер українському народові привернути право свобідної молитви до Бога під покровом св. Юра, як це було віками за наших прапредків, що дай Боже!

В світлу пам'ять В. Папіжа

Була „доба жорстока, мов вовчиця" і ця доба захопила все життя покійного на рідних землях. Народився 14-го січня 1919 року в Підгайцях, виростав і формував свій характер, світогляд і світосприймання у важких обставинах трьох окупаційних режимів. Вже в ранньому віці став він членом юнацтва ОУН із щораз ширшим засягом обов'язків і відповідальности, зокрема після переходу до повного членства. На жаль, довгими роками леліяним надіям про вільну Україну загородили дорогу шибениці, тюрми, розстріли та концтабори імперій Москви та Берліна у Другій світовій війні. Ці окупанти прийшли на наші землі зі символами смерти та своїх шапках та красками крови на прапорах. В час „Великого ісходу" в 1944 році покійний пішов разом зі своєю дружиною Галею в далекий світ із непохитною постановою пам'ятати про закуту в кайдани Батьківщину та віддати ввесь свій труд і талант за її кращу долю. Цю постанову виконував він сумлінно, вірно і завзято до останнього дня свого трудолюбивого життя.

На його понад 40-літньому життєвому шляху на поселенні видніють такі організації, як Спілка Української Молоді, Рідна Школа, Метрополітальний Відділ Українського Конґресового Комітету Америки, Головний Комітет Підгаєчан, Український Народний Союз, Українське Патріярхальне Світове Об'єднання, Метрополітальний Відділ Українсько-Американської Координаційної Ради та місцевий Відділ Українського Документаційно-Дослідного Центру. Покійний присвячував кожну вільну від родинних обов'язків хвилину цим нашим організаціям та нашій громаді, церкві й Україні. З нагоди нарад, зустрічей, фестивалів, відзначень історичних роковин, маніфестацій та конвенцій цих організацій, покійний часто писав повідомлення, заклики, резолюції, статути та звідомлення до нашої преси і редаґував пропам'ятні книги. Його праця над книгами про рідні пороги Підгаєччини, редаґування протягом 20 років „Слова Підгаєчан" та праця над друком і розсиланням копій чудового образу Матері Божої з Зарваниці в Україну і серед діяспори, його жертвенність на наші школи, церкви, наукові документаційні осередки, наукові видавничі проєкти, на допомогу потребуючим у Бразилії, Польщі і Україні, зокрема дітям — жертвам катастрофи в Чорнобилі, — все це запевнить йому належне місце редактора, публіциста та мецената в історії нашої еміґрації та в історії українського народу.

Покійний мав незвичайний дар будити найкращі струни характеру своїх численних друзів, приятелів, співпрацівників та знайомих. Тому вістка про його смерть викликала серед цілої громади глибокий жаль за втраченим незаступимим другом і визначним суспільно-політичним діячем та провідником, а його вірній дружині Галі глибоке співчуття в її горю.

Тож на Панахиду в четвер, 18-го січня ц.р., яку відправив підгаєчанин о. Х. Войтина, ЧСВВ, прибули хористи Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, дітройтської „Трембіти" та церковного хору „Боян", які під батутою маестра Кирила Цепенди відспівали Панахиду та попрощали покійного піснею „Видиш, брате мій". Після Панахиди о. Х. Войтина у словах розради і співчуття опечаленій горем дружині Галі пригадав, що хоч покійний мав надщерблене здоров'я вже від молодих літ, то Всевишній благословив його надзвичайною працьовитістю, талантом та 48-річним подружнім співжиттям.

Від УАКР св. п. В. Папіжа попрощав голова місцевого відділу З. Василькевич, який розповів про покійного, про його життєрадість та готовість до громадської праці. Невблаганна смерть не дала покійному змоги написати намічений нарис історії розвитку політичних відносин в передвоєнній Галичині. Втрату В. Папіжа наша громада відчує на кожному кроці.

Панахиду в п'ятницю, 19-го січня, при вщерть заповненій залі похоронного заведення Санту відправив о. декан І. Лазар. Прощальне слово виголосив В. Колодчин, співпрацівник покійного в декількох організаціях, як Метрополітальний Відділ УККА, Комітет Підгаєчан, УПСО та інші. Він сказав, що в прощальному слові неможливо переповісти та насвітлити всю громадську діяльність покійного, бо він присвятив ціле своє життя службі родині, Богові і Україні. Любив він людей і люди його любили. Любив життя і працю. Таким він житиме в пам'яті громади і народу.

Від Окружного комітету УНС покійного попрощав голова д-р О. Серафин. „З безмежним жалем супроводимо покійного бл. п. Василя на вічний спочинок, — сказав він. — Розлука з покійним — це велика втрата для УНС, для нашої громади і народу. Його прикладне життя відданого суспільного працівника і взірцевого громадянина залишиться для нас приміром і дороговказом."

Похоронні обряди в суботу, 20-го січня, в церкві св. Івана Хрестителя відправив і виголосив прощальне слово о. декан І. Лазар.

Підгаєчанин В. Лщинецький прощав покійного на тризні спогадом про довголітню, дружню і успішну співпрацю з покійним в Комітеті Підгаєчан.

Голова Окружної Ради СУА О. Лончина пригадала, що так як дружина Галя завжди була готова до помочі чоловікові в його громадській праці, так і її чоловік Василь завжди спішив з допомогою та порадою своїй дружині в її багатогранній громадській праці.

Підгаєчанин д-р З. Стельмах пригадав про почуття гумору, чесність, ідеалізм і ентузіязм, які приєднували покійному друзів та запевнювали йому успіх в громадській праці.

Спогадом про глибоку релігійність, чемність і скромність покійного попрощав від місцевого Відділу Т-ва за патріярхат Микола Кунинський.

Оля Марущак від Союзової родини розповіла, що покійний був не тільки національним, але також сказати б релігійним соборником. На великі свята він приходив разом із дружиною Галею на Богослужения до української православної церкви.

Про свою майже 40-літню співпрацю з покійним в численних товариствах і організаціях розповів Я. Базюк. Покійний працював віддано і сумлінно, завжди в погідному і дружньому настрої, завжди дбайливий і багатий новими плянами та ідеями. Для громадських працівників завжди був відкритим його гостинний дім, а де тільки треба було жіночої руки, з допомогою спішила його вірна дружина Галя.

Голова 81-го Відділу Олена Лісківська попрощала покійного словами, що Галю Папіж можна вважати матір'ю відомої мистецької збірки мініятюрних історичних і реґіональних українських строїв, а покійного батьком, як признання за його визначну співпрацю.

Подяку отцям, представникам організацій, хористам, друзям, приятелям та цілій жалібній громаді за вислови співчуття дружині Галі і родині, за прощальні слова, за квіти та за цілий надзвичайно величавий похорон, англійською мовою зложив братанич А. Папіж з Вашінґтону, а українською мовою братаниця Анна Бойцун з Торонто.

Роман Лазарчук

Дж. Бейкер...

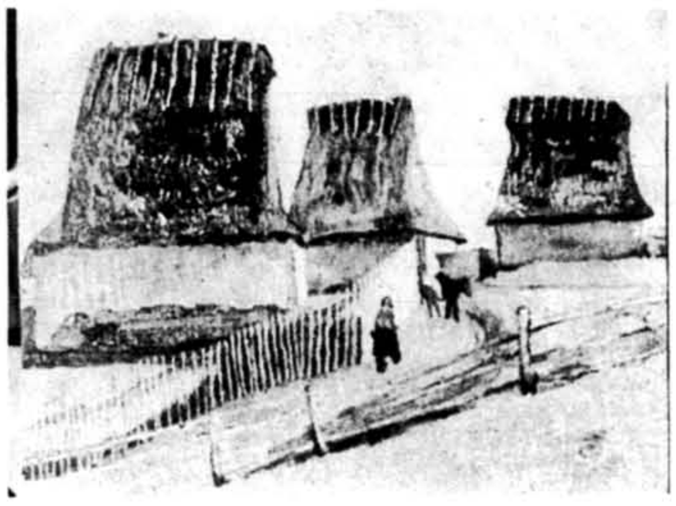
(Закінчення зі стор. 1)

Пропозиції Бейкера передбачають: надання для Чехо-Словаччини упривілейованого статусу в торговельних справах, підтримку для вступлення в членство Монетарного фонду, відкриття американського консуляту у Братиславі, який був закритий від 1948 року, підтримку ЗСА для Чехо-Словаччини для отримання допомоги від Европейського банку для економічного розвитку. Крім того Бейкер пропонував відкриття американських культурних центрів у Празі і Братиславі, збільшення культурної й наукової виміни, висилку до Праги Корпусу миру, виміну учителями, студентами, техніками та багато інших корисних для обидвох держав програм.

Політичні спостерігачі і західні кореспонденти кажуть, що приїзд Бейкера до Праги був також пристижевою справою і уряд Чехо-Словаччини дуже задоволений з цієї візити і переведених розмов, які в майбутньому принесуть не тільки потепління у політичних відносинах, але й економічні користі для населення Чехо-Словаччини.

Посмертна виставка...

(Закінчення зі стор. 2)

Разон. Село Либохора, 1984 р. катон, олія.

„Скільки того життя на білому світі, щоб іти в це корито бездуховности, де мистецтво і не пахне!" — така була його творча позиція. Така була і позиція його совісти. Високі принципи порядности у всьому і до кінця. Беручи участь в правозахисному русі на Україні, Валерій в найгірші для себе часи не випрошував милостині у можновладців, навіть на виїзд у ЗСА на лікування, що було вкрай необхідним для нього і чого добивався довгих 10 років. Подавав офіційні заяви до ОВіРу і мав велику надію на людяність... Проте дозвіл отримав надто пізно... За два тижні до смерті... Перед смертю говорив і вірив, що і його крапля гуманної людської позиції в чиненні опору злу, яку він своєю працею і життям довів, не пропаде даремне. У книзі відгуків на його посмертній виставці у Львівському музеї українського мистецтва товариш праці Орест Яворський написав: „Він не помер, його вбито! Вбито системою міністерств відомств, комітетів, спілок і загальною байдужістю суспільства".

Лист...

(Закінчення зі стор. 2)

мо, Українську Католицьку Церкву, наперекір волі Малика, було леґалізовано. Що ж до ідеї незалежности української держави, то вона безпосередньо випливає із договору 1922 року, на підставі якого зформувався Совєтський Союз. Заперечувати цю ідею, оголошувати її ворожою здатні лише великодержавники-шовіністи. Та й національні збройні сили існували в двадцяті роки на підставі цього ж самого договору. Вони були ліквідовані Сталіном. Отже той, хто їх домагається — підтримує справжню десталінізацію, а Малик стоїть на сторожі правовірного сталінізму. Так виглядає його ідейна позиція і його передвиборча програма.

Взагалі кажучи, навіть найвищі чини українського КҐБ сьогодні вельми закло потані майбутніми виборами. Саме цим я пояснюю виступ голови республіканського КҐБ в „Літературній Україні" на мій захист. Старий чекіст самокритикується і водночас критикує Спілку письменників за те, що вона, мовляв, недостатньо бореться з наслідками застійних часів — адже ж пора вже по-новому подивитися на справу Миколи Руденка.

Дякую, це для мене вельми важливо. Та як розуміти те, що мої літературні твори, які я надсилаю на пропозицію українських видавництв, не доходять до адресатів? А коли я телеграфую про це найвідповідальнішим працівникам КҐБ — мені ніхто не відповідає. Отож я й побоююсь, що це лишень передвиборчий жест з боку голови українського КҐБ, не більше.

ВЕРХНЯ ПАЛАТА стейтової леґіслятури 40-ка голосами проти 20-ти схвалила відновлення вироку смерти в стейті Ню Йорку. Але так як в минулих роках, коли сенатори приймали відповідну резолюцію, губернатор Маріо Квомо наклав на неї вето. Для того, щоб скасувати вето губернатора, прихильникам резолюції про відновлення кари смерти слід зібрати 41 голос. Ще восени минулого року прихильники цієї резолюції мали надію зібрати потрібу кількість голосів, але вони втратили один рішаючий голос республіканця з міста Ютика Джеймса Донована, який захворів на пістряка. В стейтовому сенаті велася гостра боротьба за встановлення кари смерти, але опоненти керувалися тим, що із введенням цієї резолюції постраждають невинні люди. З року на рік законодавці стейту приймають резолюцію про встановлення кари смерти, але з року на рік губернатор-демократ М. Квомо накладає на неї вето, пояснюючи свою позицію тим, що він є католиком, а вчення Католицької Церкви протирічить вироку смерти. Однак католик М. Квомо в той самий час підтримує право вибору у питанні абортів, хоча Католицька Церква вважає аборт одним із видів вбивства. Попередник М. Квомо, губернатор Гю Кері, був також католиком й теж з року на рік накладав вето на резолюцію про відновлення кари смерти у стейті Ню Йорк.

У СВОЇХ НАМАГАННЯХ підтримати останню неарабську державу на берегах Червоного моря, Ізраїль поставив свої дипломатичні та військові стосунки з військовим марксистсько-ленінським урядом Етіопії. Ізраїльський амбасадор в Етіопії заявив, що уряд підполковника Менгісту Гайле Маріям треба підтримати проти ерітрейських повстанців, які при найближчій можливості „перетворять Червоне море в Арабське".

В ДРУГУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашої Найдорожчої і Незабутньої
ЖІНКИ, МАМИ і БАБУСІ

бл. п.

ОЛЬГИ ПАВЛЮК
з дому ЧУБАТИХ

будуть відправлені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ і ПАНАХИДИ

в наступних церквах:

11-го березня 1990 р., о год. 10-ій ранку, в катедрі Непорочного Зачаття, Філядельфія, Па.;
18-го лютого 1990 р., о год. 7-ій ранку, в церкві свв. Петра і Павла, Бріджпорт, Конн.;
19-го березня 1990 р., о год. 8-ій ранку, в церкві св. Йосафата, Рочестер, Н. Й.

Просимо про молитви за спокій душі Покійної.

У глибокому смутку:
ОЛЕКСАНДЕР — муж
з синами БОРИСОМ і ОЛЕГОМ
та їхніми дружинами і дітьми

Консисторія Української Православної Церкви в ЗСА

з великим сумом повідомляє про упокоєння в Бозі
2-го лютого 1990 р.

бл. п. протопресвітера

АНДРІЯ БЕКА

який прослужив в Українській Православній Церкві в ЗСА понад 50 років, як скарбник Консисторії, заступник Голови Ради Митрополії, декан Пітсбурського деканату на протязі 25 років, духовний опікун Ліґи православної молоді та табору Всіх Святих.

ПОХОРОН 8-го лютого 1990 р. в Церкві-Пам'ятнику св. Андрія Первозванного в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж., а звідти на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Молимо Господа, щоб упокоїв Його душу у Царстві Небесному.

Консисторія Української Православної Церкви в ЗСА

ЄГИПЕТСЬКІ ВЛАСТІ заявили, що спричинниками останнього нападу на ізраїльський туристичний автобус 30 миль на схід від Каїру, в якому вбито 10 осіб, а поранено 17 були палестинці. Така заява властей не є дуже приємною для коло40,000 палестинців, які свої коріння виводять з цієї країни, де колись їхні політичні змагання знаходили сильну підтримку, а тепер з дня на день дійсність виявляється зовсім іншою. Речник палестинської громади в Єгипті заявив, що „багато палестинців, які колись уважали Єгипет своїм прибіжищем з обуренням відчувають втрату цього колишнього захисту".

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу НЮ ГЕЙВЕН, Конн.
повідомляє, що
РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
— відбудуться —
в неділю, 18-го лютого 1990 р. о год. 2:30 по пол. в залі Українського Народного Дому
961 Wethersfield Ave., Hartford, Ct.

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делегати, та по два делегати наступних Відділів:

12, 23, 52, 59, 67, 101, 253, 254, 277, 350, 370, 387, 390, 414

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо

ПРОГРАМА НАРАД
1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Ствердження правосильности зборів
3. Вибір Президії
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів
5. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і їх прийняття
7. Вибір нової Управи
8. Слово головного предсідника УНСоюзу д-ра ІВАНА О. ФЛИСА
9. Плян праці на біжучий рік
10. Внески і запити
11. Закриття Загальних Зборів

У нарадах візьме участь
д-р Іван О. Флис, головний предсідник УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:
д-р Михайло Снігурович, голова
Тарас Сливінський, секретар Григорій Гіна, секретар
проф. Іван Телюк, почесний голова Округи

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж.
повідомляє, що
РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
— відбудуться —
в суботу, 17-го лютого 1990 р. о год. 3-ій по пол. в залі Українського Народного Дому
90-96 Fleet St., Jersey City, N.J. 07306

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делегати, та по два делегати наступних Відділів:

25, 70, 170, 171, 213, 270, 275, 281, 286, 287

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо

ПРОГРАМА НАРАД
1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Ствердження правосильности зборів
3. Вибір Президії
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів
5. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і їх прийняття
7. Вибір нової Управи
8. Слово головного секретаря УНСоюзу ВОЛОДИМИРА СОХАНА
9. Плян праці на біжучий рік
10. Внески і запити
11. Закриття Загальних Зборів

У нарадах візьме участь:
Володимир Сохан, головний секретар УНС

За Управу Округи:
Володимир Білик, голова
Йосиф Зубрицький, секретар Галина Гаврилюк, касир

П'ЯТЬ ПРИЧИН ЧОМУ НАМ ПОТРІБНО ПІДТРИМУВАТИ ІВАНА ДЕМ'ЯНЮКА

1. „Мушу сказати, що я переконаний, що вирок суддів в Ізраїлі був несправедливий."
— Лорд Томас Деннінг
2. „Мені не відома ніяка інша судова справа в якій потоптано так багато процедур загально прийнятих міжнародними чинниками"
Професор Віллєм Вагенар, автор книжки „Розпізнаючи Івана. Наукова праця з легальної психології". Вид. Гарвардського Університету
3. „Якщо Іван Дем'янюк, в невинності якого я повністю переконаний, буде повішений на шибениці Айхмана, то прийде день коли держава Ізраїль буде сидіти на лаві підсудного"
— Патрик Бюкенан
4. „На мою думку ця справа смердить... Прошу розглянути справу американського громадянина Івана Дем'янука і поведінку Відділу спеціяльних інвестигацій (ОСІ) в нашій країні".
— Конґресмен Джеймс Трафікант (демократ, Огайо). „Конґресовий рекорд" з 20-го червня 1989 р.
5. „Вірю, що історія не забуде справи Дем'янюка, так як не забула справи Дрейфуса"
— Граф Николай Толстой

Після дванадцяти років наполегливих і невтомних зусиль ми осягнули багато. За свою подивогідну відвагу та витривалість Іван Дем'янюк — невинна жертва — заслужив на гідну оборону перед ізраїльським Верховним судом. Без Вашої негайної фінансової допомоги така оборона не буде можливою. Просимо допомогти нам успішно завершити останній етап цього страхіття-примари, яка триває вже понад дванадцять ...

Просимо висилати пожертви на
John Demjanjuk Defense Fund
P.O. Box 92819
Cleveland, Ohio 44192

Виставка картин А. Оленської-Петришин в Чикаґо

Під час відкриття виставки мисткиня Аркадія Оленська-Петришин із Роксаною Маркевич та керівником ансамблю „громовиця" Роксаною Дикою-Пилипчак.

На запрошення танцювального ансамблю „Громовиця" до Чикаго завітала відома мисткина Аркадія Оленська-Петришин. Виставка її картин (від 9 до 11 листопада 1988) була першою виставкою, яку спонзорував ансамбль „Громовиця", як також була це перша індивідуальна виставка в новозбудованому на пам'ять Тисячоліття Хрещення України Культурному Осередкові при парафії св. Володимира і Ольги.

Якщо б виставки картин мали назви, виставку картин Аркадії Оленської-Петришин можна б назвати „Зустріччю в саду Епікурія". Грецький філософ 4-го стол. до Хр. Епікурій уважав, що завданням філософії є не шукання за знанням, а шукання за щасливим, приємним життям. Воно можливе в малому колі приятелів, з якими людина знаходить спільність думки і уподобань. Коли однодумці Платона чи Арістотеля зустрічались в „Академії" або в „Ліцеї", однодумці Епікурія зустрічались в „Саді" — в саді Епікурія.

Виставка картин Аркадії Петришин нагадувала сад казковий, зачарований, таємничомовчазний, який застиг в буйних кольорах, часто на темному тлі ночі. З рослин в її картинах домінує кактус у своїх дивовижних формах із безліччю шпильок. І на цій неприхильній, недоторкальній рослині — ніжні квіти. Білі квіти особливо нагадують картини маґнолій Жоржії О'Кіф. Тематично і олії, і літографи сконцентровані на рослинному світі. Тільки на декількох картинах постаті, чи радше, непорушні обличчя дівчат або жінок.

Подібний настрій зачарованої мовчазности віддзеркалено і в чорно-білих графічних картинах. „Город з юками" розтріскується білими кольорами. На інших картинах безлисті білі берези немов чогось очікують у темному лісі. Квіти, дерева, трави прецизністю і гармонійністю своїх ліній створюють враження незвичайної елеґантности. Якщо мистець в своїх творах передає шукання і прагнення душі, то в творах Аркадії Оленської-Петришин це в першу чергу потреба краси і насолоди. Можливо, дехто з глядачів вбачає в її творах звернення уваги на екологічні проблеми, але якщо це було наміром мисткині, то звертає вона на це увагу в дуже субтельний спосіб, не шокуючи, а чаруючи глядача красою природи.

На відкритті виставки мисткиню представила Люба Маркевич, член управи Українського Інституту Модерного Мистецтва в Чикаго. Число виставок індивідуальних та групових, в яких Аркадія Оленська-Петришин брала участь, близько пів сотні. Її образи знаходяться в музейних, галерійних та приватних колекціях різних країн — в Америці, Канаді, Україні, Німеччині, Франції, Бельгії, Англії, Шотляндії, а навіть в Китаю. Про техніку виконання літографів та ґрав'юр говорила сама мисткиня. Також в неділю, 11 листопада, в Культурному Осередку мисткиня мала доповідь про свою поїздку на Україну, зустрічі і відвідини галерії там, а особливо цікаво розповідала вона, ілюструючи прозірками, про український степ, який вона мала нагоду побачити перебуваючи в Донецькому.

Ця виставка визначається, поза її мистецьким значенням, ще й тим, що її влаштовували зовсім молоді люди — молоді танцюристи „громовиці", які подібно до мисткині також шукають краси і насолоди тільки в іншій мистецькій формі, в танку. І тут вони зійшлися як в Епікурієвім саді, в гармонійному порозумінні світовідчування. Коли всі члени ансамблю „Громовиця" доклали своїх зусиль для успішного переведення виставки, то мабуть двом особам належиться особливе признання — керівникові групи Роксоляні Дикій-Пилипчак та Роксані Маркевич. Ввесь дохід із цієї імпрези призначено на будівельний фонд Культурного Осередку в якому приміщується балетна студія Школи Народного Танку та „Громовиці".

Д.М.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 16-го ЛЮТОГО 1990 р.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-го Відд. о год. 7-ій веч. в УНДомі при 237 Hope Ave. На Річних зборах вибрано нову Управу на 1990 р. в такому складі: І. Хомко — предс., Варвара Тижбір — заст. предс., Ю. Котляр — фін. секр., В. Марущак — рекр. секр., Марійка Дупляк — прес. секр. Опікуни хворих — Анастазія Марущак, В. Оліярник. Прапорщики: В. Гавроняк, С. Коваль. Мужі довір'я: В. Гаргай, І. Зєльонка. Господарський референт: Анастазія Хомко. Контрольна Комісія: С. Косцьолек — гол., О. Кібала і С. Журавський — члени. Вибір делеґатів на 32-гу Конвенцію УНС. Просимо взяти численну участь. Приєднуйте нових членів до УНСоюзу. — В. Марушак, рекр. секр.

НЕДІЛЯ, 25-го ЛЮТОГО 1990 р.

Чикаґо, Ілл. Річні загальні збори 221-го Відд. о год. 1-ій по пол. під катедрою св. о. Николая (Rice & Oakley Blvd). Проситься всіх членів взяти участь в Річних загальних зборах. Після Загальних зборів відбудеться вибір делеґатів на 32-гу Конвенцію УНС. — Управа.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ГЕЛЕН ТАНҐВАЙ, член УНС Відд. 374-го ім. М. Грушевського в Бостоні, Масс., померла 6-го грудня 1989 року на 73-му році життя. Нар. 1916 року в Бостоні, Масс. Членом УНС стала 1934 року. Залишила у смутку сина Вілліяма Альберта, внучку Мередіт і брата Петра Панчука. Похорон відбувся 9-го грудня 1989 року на цвинтарі св. Михаїла в Бостоні, Масс.
Вічна Їй Пам'ять!
Володимир Гетманський, секр.

АННА НАСТУК, член УНС Відд. 413-го ім. Олі Басараб в Юніон, Н.Дж., померла 21-го грудня 1989 року на 90-му році життя. Нар. 22-го січня 1899 року в Україні, в селі Ушня, повіт Золочів. Членом УНС стала 1945 року. Залишила у смутку мужа Івана і дочку Діяну Саункперс. Похорон відбувся 24-го грудня 1989 року на Голлівуд Семетері в Юніон, Н.Дж.
Вічна Їй Пам'ять!
Мері Фера, секр.

МІЛЬДРЕД НАДІЙ, член УНС Відд. 33-го ім. св. Богородиці в Далтон, Ілл., померла 7-го січня 1990 року на 72-му році життя. Нар. 18-го липня 1917 року в Чикаґо, Ілл. Членом УНС стала 1937 року. Залишила у смутку сина Вілліяма. Похорон відбувся на цвинтарі Мт. Говп в Чикаґо, Ілл.
Вічна Їй Пам'ять!
Софія Оріх, секр.

ВАСИЛЬ ДЕРКАЧ, член УНС Відд. 221-го ім. св. Стефана в Чикаґо, Ілл., помер 25-го листопада 1989 року на 89-му році життя. Нар. 1900 року в селі Космирин, Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку синів Івана з родиною і Богдана з дружиною; дочок: Наталку Білоус, Анну Мельник, Марійку Куляс і Надю Кендел з родинами. Похорон відбувся 29-го листопада 1989 року на цвинтарі св. отця Миколая в Чикаґо, Ілл.
Вічна Йому Пам'ять!
М. Карачевський, секр.

АНТІН ЯРЕМА, член УНС Відд. 38-го ім. св. Миколая в Обирн, Н.Й., помер 3-го серпня 1989 року на 78-му році життя. Нар. 22-го серпня 1910 року в Україні. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Павлину. Похорон відбувся 6-го серпня 1989 року на цвинтарі св. Йосифа в Обирн, Н.Й.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

● РОЗШУКИ ●

ПОШУКУЮ
ОЛЕКСІЯ БОНДАРА МАКАРОВИЧА
народжений 1907 р. Меджибізький р-н, с. Моломовиці, Україна. Повідомити на таку адресу:
Elsie Skorobatch, Rt. I,
Box 386-A
Princess Anne, Md. 21853

Пошукую свого сина
СЕМЕНА ГОРДІЄВИЧА ЮХРЕМОВИЧА,
який нар. 1921 р. в селі Гірники, Дубнівського р-ну, був вивезений до Німеччини в 1942 р., працював в м. Гунберт на господарстві. Мама просить, хто знав би про долю Семена або він сам, зголосити до мами гані Гордієву або в Америці до Стефана Ґорганюка
100 Roland St., Buffalo N.Y. 14212

Корнель (Нелю) Креховецький пошукує
СТЕФАНА КРЕХОВЕЦЬКОГО І ФЕОДОРА (ДОРКА) ШИЯНА
із села Гошова, Галичина.
Інформації прошу слати:
Kornel Krechowecky
14 Smith Dr., Hamden, CT. 06517